

TRGODNJA DEVICA.

Katoliški cerkveni list.

№ 22.

V Četrtik 30. Velkiga travna.

1850.

Izlaganje Lavretanskih litanij.

(Dalje.)

Skrivnostna roža, za nas Boga prosi!

Cerkev božja je na moč prijetin vert, z mnogimi razpoli cvetlic obsajen. Krog in krog je splotam ljubezni ograjen, de kdo malopridnih med stevalo izvoljenih ne pride. V tem vertu je sam nebeški vertnar vedno pričujoč, seje mnoge semena gnad in čednost, potem pa pomladanske cvetlice vsaktere lepote oterga, in jih v shrambe nebeskega kraljestva prenese, tu limbarje blišče čistosti bele ko sneg; tu vijolice po nebeskim sprebernjenji karmezinaste; tu rože, od kervi marternstva rudeče. Med njimi je roža nar lepsi Božja mati, Marija devica, ktero cerkev z ravno tem perimkam časti, ko pravi: „Skrivnostna roža“.

Z imeni mnogih cvetlic in dreves bo vrednost Božje matere predpodobno v s. pismu zaznamvana. Zdaj bo imenovana limbar ali lilija, kar pomeni nedolžnost in čistost njeniga življenja; zdaj balzam, kar pomeni čudno dišavo njenih čednost; zdaj mira, kar pomeni njeno zatajevanje; zdaj nesežgan goreč germ, kar pomeni nedotaknjenost mesa; cipresa, ktera pomeni visokost njeniga zasluženja; palma, ktera pomeni zmago vsih skušnjav, strast in nadlog; oljka, ktera pomeni usmiljenje itd. Nobeni cvetlici pa Marija tako podobna ni, kakor roži, namreč vertni roži ali vertnici. Roža nar bolj vse njeno življenje zaznamva, in Marija lastnosti rože popolnoma nad sabo ima.

Vertnica (gartoža) je bela in rudeča. Lastnosti, ktere te dve barvi pomenite, ima Marija, ona je bela in rudeča. Bela po devištvu, rudeča po ljubezni; bela v mesu, rudeča v sercu; bela po ohranjenju kreposti, rudeča po poteptanju grehov; bela po očiševanju nagnjenj, rudeča po zatiranju strast. Zenin v visoki pesmi, t. j. Kristus bo bel in rudeč imenovan. „Moj ljubi je bel in rudeč“ 5, 10. Bel zavoljo čistosti, rudeč zavoljo ljubezni. Bela in rudeča je Devica ravno zavoljo tega.

Nar bolj bela in rudeča je pa Marija devica v svojim vednim devištvu. Roža je bila ali rudeča, devišstvo je pa belo in rudeče vkupej: belo za-

voljo čistosti, rudeče zavoljo zatiranja mesa. Zato je vertnica s svojim duham in s svojo rožnato barvo podoba devištvu; zato imajo device nad rožami, rožnatimi venci in zvezki ali pušcelci toliko veselja. Zato se tudi po kersanski šegi mertvaški odri tistih, kteri se kakor device umerjejo, z rožami ozaljšajo, rožni venci se jim na glavo pokladajo, rožni zvezki v roke podajo. Zatorej bi ženini in neveste, kteri so devišstvo že zapravili, nikakor s pušcelci h poroki v cerkev priti ne smeli.

Roža, akoravno visoko ne raste, vender grozno močno diši, in svoj duh po dolгим in širokim okrog razšira. Presveta Devica je prijetin duh, in čudno dišavo od sebe dajala, zakaj ona je bila tempelj čistosti, z dišavami napolnjen. Nekdaj je moglo v tempeljnu kadilo biti, z mazili in nar bolj dišečimi rečmi namešano, tako de je vse prijetno dišalo. II. Mojz. 30, 34. Ravno to se je v tim tempeljnu božjim, v tem živim tempeljnu sramozljivosti, poštenosti, čistosti godilo.

O Marija, skrivnostna roža! čudim se neizrečeno prijetnim in močnim dišavam tvojih čednost, in iz serca se sranujem, de vert moje duše nič kakor ternje in plevel, t. j. grehe in hudobije v sebi nima. Oh prosim te, kakor je nekđaj s. Francisk ternje, na kterim se je Benedikt valjal, v rože spremenil; tako spremeni moje napake v čednosti. V zahvalo te hočem večkrat kronati z rožami, t. j. s pobožnim rožnim krancam. O Marija, skrivnostna roža, za nas Boga prosi!

(Dalje sledi.)

Pervo cvetje na drevesu družbe sv. križa.

Sicer vemo, de spomladansko cvetje na drevju se ni gotov porok, de bomo tudi v jeseni zaželjeniga sadu ućakali: magotere nezgode zamorejo se lepo cvetje vnićiti in naše sladke nade zatreti. Toliko pa je vendar gotovo, de, ktero drevo cvetja nima, tudi sadu imelo ne bo. Zato pozdravimo s posebnim veseljem preljubi spomladanski čas, kadar narava iz svojiga zimskiga spanja vstaja in se po hribih in dolinah, kakor nevesta za ženitvo z

nar zlahtnišim cvetjem kinča; nar veči veselje pa še posebno prvo cvetje obudi, ki ga po žalostni zimski mertvosti na drevji zagledamo. Če nas že pa zemeljsko, minljivo cvetje toliko razveseli, ne dvomim, da bo pobožne brave „Zgodnje danice“ še veliko bolj razveselilo, ako jim radostno prvo cvetje pokažemo, ki smo ga na duhovskim drevesu družbe sv. križa zagledali.

Po neutrudljivim prizadevanji visokovredniga gospod fajmoštra in tehanta M. Stojana se je že v letšnjim postu tudi v Braslovški fari družba sv. križa vpeljala. Sicer se ta družba še ni postavno ustanovila, ker si dozda zavolj še maliga števila družbinikov (šteje jih namreč ednajst) še ni hotla predsednika, odbornikov i. t. d. voliti, ter še le sami gospod tehant začasno vse družbine posle opravljajo, vendar pa je že prvo lepo cvetje poglala — v veseli dokaz, koliko združene moči zamorejo, — ker je v svoji zadnji seji farno bravnico pod svojim varstvom in nadzorništvom vpeljati sklenila. Po svoji nadležni prošnji smo prejeli od čast. gosp. tehanta predlog, ki so ga v ta namen pri zadnji seji izustili in družbi v prevdarik podali, mi ga pa tukej sem postavimo, naj bi bil še drugim faram v posnemo ino izgled.

„Predlog pri zboru družbe sv. križa, 14. dan mal. travna 1850.

Pri mnogih farah po katoliškem svetu so se naredile bravnice, tako namreč, da so vsi tisti, ki radi kaj dobriga in koristniga berejo, v zavezo stopili, ter liste in bukve vkup kupujejo, in jih zdaj eden zdaj drugi na dom vzame in prebere, dokler niso vsim znane. Tako se ljudje za majhin denar v vsem potrebnim podučijo, kar bi bilo drugače le bolj premožnim mogoče. Tudi v naši škofiji se že tam pa tam bravnice najdejo, in čas je, da bi se tudi pri nas ena naredila, ker jih je tudi v naši fari dosti, ki so veliki prijatelji branja, pa marsikteri, ki na bukve le malo obrniti zamorejo.

De bi bilo mogoče, vsakimu v bravsko družbo pristopiti, kdorkoli je prijatelj lepiga branja, bo potreba, da se znesek za prilaganje kolikor mori nizko postavi. Jaz menim, en krajcar na mesec bi koli vsak lahko pogrešil; in vunder ako se družba na sto deležnikov narase, bo na leto dvajset goldinarjev za nakup dobrih bukev obrniti imela, za kar se že lepa rec bukev dobi. — V kratkih letih si lahko tako število bukev pripravimo, da bojo v vsaki hiši, kjer se en deležnik bravske družbe znajde, brez preneha ene ali druge bukve lahko imeli, dokler sčasom vsake preberejo.

S tem pa, menim, bi se k poboljšanju zadržanja in pa k spodobnemu razveseljenju veliko pripomoglo. Namesti, da se ob nedeljah in praznikih po božji službi razidejo in razgubijo, se bodo vsi ene hiše lepo zbrali in kake lepe bukve iz bravnice skupej brali, kako pošteno skupej zapeli. In ta nedolzen kratek čas, ki serce požlahtni in um zbistri, ne bo toliko krajcarjev vzel, kolikor nevarni kratkočasi goldinarjev.

De pa naša bravnica ne bo tako dolgo brez knjig, in da se iz malih družbenih priložkov kaj več denarja nabere, sim jaz iz svoje bukvarnice namenil kakih 60 bukev družbi brez vsiga plačila v popolno lastino pokloniti. Tako zamore vsakdo, ki se v to družbo poda, že prvi dan ene ali druge bukve dobiti, da jih na dom seboj vzame. Dalej menim, da bo sploh vsak deležnik pri volji, polovico letniga zneska, to je dva sreberna groša na-

prej plačati, da je družba v stanu, zdaj kmalo od začetka kaj noviga si omisliti.

De se ta stvar v lepim redi obderzi, se bode zapisnik naredil, v kteriga se v enim predalu družbeniki zapišejo po tej versti, kakor bojo pristopili. V tem predalu se bode prostor pustil za zapisovanje priložkov. V drugim predalu bojo zapisane vse bukve in vsi listi, ktere bo družba imela. Predej se popišejo bukve, ktere jaz družbi zročim, in potem vsake druge po tej versti, kakor si jih bomo pripravili. Per vsakih bukvah se bo veliko prostora pustilo, da se bo vselej lahko zapisalo, kteri družbenik jih je poslednjič prejel. Vsake bukve bojo dobile svojo številko, ki bo tudi v zapisniku zapisana. Skerb zapisovanja za zdaj sam prevzamem.

De mi ta opravek manj časa vzame, je tudi treba dneve odkazati, v kterih se bo eno in drugo opravljalo. To mislim tako:

1. V bravsko družbo se bo zapisal, kadar kdo pristopi, vunder le ob nedeljah in praznikih po popoldanski službi božji.

2. Bukve se bojo dajale vsako mlado nedelo — tudi po popoldanski službi božji.

3. Ob mladih nedeljah se tudi že prebrane bukve nazaj pernesó.

4. Priložki se bojo prejemali dvakrat v letu, namreč: kvaterno nedeljo o binkošti in kvaterno nedeljo v adventu, vselej za pol leta naprej. Per tisti perložnosti se bo zbranim udam tudi rajtinga povedala in odborniki družbe bojo razsodili, kakošne bukve de se imajo za zloženi denar perpraviti. Sploh se bo gledalo na željo večine.

Ako družba sv. križa kak popravek ali dostavek v tem predlogu želi, ga naj razodene in se bo tukej dopisal.

Stojan m. p.

Ta predlog je bil 14. dan maliga travna od zbranih udov od besede do besede poterjen, in velja v tej reči za postavu.

Ko se je naprava te bravske družbe v cerkvi farmanam oznanila, je v celi cerkvi veliko veselje obudila in dan na dan dohajajo, ki želijo družbi pripisani biti. Zaupati tedaj smemo, da bo ta lepa naprava veselo in srečno napredovala. Veseli nas pa tudi to še posebno, da je družba sv. križa bravnico v svoje varstvo in nadzorništvo vzela; zakaj take naprave potrebujejo močniga temela in dobriga in stanovitniga vodstva. Ravno zato so že tam pa tam lepo cveteče bravnice žalostno pešati začele, kjer jih je le kteri duhoven ali pa šolski učitelj na noge spravil, zakaj nastopniki nimajo vselej s svojimi predniki enakih misel, enake gorečnosti in enakiga nadešenja; družba sv. križa pa jim bo, kakor zaupamo, veči stanovitnost in daljši obstoj zagotovila. Tudi družbeniki nar ložej po fari na bukvice pazijo, jih priporočujejo, k branju spodbadajo in zelje in potrebe farmanov spoznajo in jih v zboru per nakupovanju novih bukev naznanijo. — Kar pa pravila vpeljave in vodstva bravnic zadeva, se ve, da ni treba, da bi po vsih farah enake bile. Tako vem, da se v nekterih farah le per pristopu mali znesek (v eni fari plačujejo 5 grošev srebra) enkrat za vselej plača, in ker vsako leto veliko novih udov pristopi, pravijo duhovni, da imajo dnarjev vedno dovolj. Zato naj se povsod družba sv. križa čez to posvetuje in naj potem pravila ustanovi, kakor si ji nar boljši zde; naj skerbi za čedno in perpravno shrambo bukev, in naj vodstvo bravnice vselej kterimu zastopniku in gorečimu

družbeniku zroči, ki more zraven pa tudi posebno potepušljiv in perljudin biti in per farmanih zaupanje vzivati.

K—

Sedajni obšir katoliške cerkve.

Spisal Valentin Sezun.

XIII. Avstrijsko cesarstvo.

14. Ogersko.

(Dalje.)

B. Kresija na desni strani Donave z 1 milijon in 950.000 ljudi v 11 županijah.

V tem oddelku Ogerskiga, ki je nar manj z ljudmi nekatoliške vere napolnjen, so:

Eisenstadt (Kis-Marton), v prav lepim kraju med vinogradi s 5500 ljudi, katerih je do 900 Judov. Tukaj je nar veči križev pot na Ogerskim z romarsko cerkvijo Marijo Einsiedl. Grad in vert kneza Eszterhazy razodevata kraljevo bogastvo in imenitnost, v franciskanarskim samostanu je pokopališe rodovine Eszterhazy, ktera je nar imenitniši in nar bogatejši ogerskih plemenitnikov. Knez Pavel Eszterhazy, star oče sedajnega kneza Pavla, je silno veliko svojih prihodkov v lepšanje in zidanje katoliških cerkva po Ogerskim obrnil; njegov sin Miklavž je pridno zaljšal svoje brezštevne gradove, in je ob času Napoleonove visokosti (1810) per očitnih obhodih in veselicah v Parizu slovel za voljo velicah potroškov, ki jih je v dražih oblačilih itd. razodeval. Ravno to se je tudi perpovedovalo od njegoviga sinu Pavla, ki je bil veliko let avstrijski poslanec na Angleškem; tega sin. Miklavž Pavel (rojen l. 1817), se je te leta v Londonu oženil z anglikansko grafinjo Jersey. Po dokončani poroki po šegi katoliške cerkve, ktere ud je ženin, sta bila poročena od nevestniga strica, oksfordškiga škofa, po šegi anglikanske krive vere.

Steinamanger (Zabaria, Sombathely) z 3900 ljudi v prav rodovitni ravnini, ima zalo stolno cerkev z 2 v podobi piramide sozidanima turnama, in 3 samostane. Škof tukaj je zdaj čast. g. Gabriel Ballassa; v njegovim kapitelnu je 6 korarjev.

Vesprim (Veseprem) per vodi Sed ima do 11.800 ljudi, med njimi čez 700 Judov. V sredi mesta je visoka skala, na kateri škofiski grad in lepa stolna cerkev stoji. Tudi je v tem mestu hiša, kjer odsluženi fajmoštri skupej prebivajo. Škof tukaj je zdaj čast. g. Janez Ranolder, rojen v l. 1806; v kapitelnu je 10 korarjev. Do leta 1849 je bil tukaj škof grof Dominik Zichy-Vasonykő, rojen l. 1808 na Dunaji, l. 1842 je bil iz Rozenavske škofije v Vesprimsko prestavljen. Veliko je to mesto pred Turki terpelo; v l. 1551 so ga bili prvič vzeli in do l. 1565 imeli, v l. 1593 so bili Turki spet njegovi gospodarji in se l. 1663 strašno po njem ropali in požigali.

Rab (Győr) per vtoku Rabe in Rapče v Donavo, šteje do 18.000 prebivavcov, med kterimi je 600 Judov, veliko Starovercov in Luteranov. Katolčani imajo tu 8 cerkv, hvale vredna je stara stolna cerkev Device Marije vnebovzetja z zalim koram in altarji iz marmorja; cerkev Benediktinarjev (popred Jezuitov), in nova farna cerkev. Staroverci in Luterani imajo svoje cerkve. Rabsko škofijo je bil že sv. kralj Štefan l. 1009 postavil; sedajni škof je gosp. Anton Karner, v kapitelnu je 13 korarjev.

(Dalje sledi.)

Narodovnost.

Blahovest piše: „Po spričevanju prazniskiga dopisovavca do dunajskih novic Wanderer, vzbuduje pastor Košut narodovne vspominke, ter tako opanuje občutljive poslušavce. Ravno tako, in z veči pravico, bi mogli tudi katoliški pridigarji z narodovne strani buditi navdihnjenje za katoliško cerkev.“ K temu Blahovest pristavi: „Kar nas tiče, štejemo duhovnu v greh, ako ljudstva narodovnost z nogami tãpta, iz kteriga izhaja, in kterimu ima biti vodnik in oče; štejemo mu v nečastno slaboumnost, ako se boji, — v nemajhno zmoto, ako ne umē, narodovnosti obrniti v pomoček svoje delo si prilajšati, ter zmago Gospodovo pospešiti. Taki duhovnik ne premisli ne visokiga pomena dražih solz, ktere je Gospod Jezus nad Jeruzalemam jokal, in ne zna cēniti zgleda sv. Pavla, kteri je bil pripravljen, preklet, zaveržen biti za zveličanje svojih bratov; takimu je uni veliki čudež pri poslanji sv. Duha, čudež mnoge jezike govoriti na pol mračnost. — Ali, bodi Bogu hvala, taci duhovnov, ako ravno ni prav brez njih, pri nas ne bo ravno mnogo; ker ravno nasprot, katoliškemu duhovstvu v Čehih gre poglavitno za služenje v ohranjenji in vzvišanji narodovnosti.“ — Zares je po naši misli dolžnost sleherniga kersanskiga učenika, se vsih pripušenih pomočkov poslužiti, kteri so v stanu, duh kersanski oživljati, buditi in ohraniti. Mladost sploh teži za svojo domačijo in celim domačinstvom — to je natorna reč; in to čutilo se bo leto na leto bolj razodevalo: kdor se bo temu svojoglavno zoperstavil, bo vso vero (zaupanje) pri občinstvu zgubil, in njegovi nauki, ako se se toliko lepi in resnični, bodo pri mnozih, ki bi jih sicer sprejeli, v terdo steno zadevali. Svojoglavnost in huda terma nikjer toliko ne škoduje, kolikor pri kersanskim učeniku, toraj opominimo zopet na zgled velikiga apostejna, „omnibus omnia factus sum,“ kar je bilo v tem listu že enkrat v misel vzeto. Kako deleč pa de se je duhovnu v ti reči pustiti, kersanska modrost uči; Bog nas vari zmote mnozih sedanjih časov, ki narodovnost na oltar postavijo, se pred njo kakor pred malikam klanjajo, ter ji vero in vse drugo pod noge veržejo! Nad nekim viksim duhovnim pastirjem imamo živ in djansk zgled, koliko blagoslova nad kersanstvo zamore z božjo pomočjo priklicati, kdor se zavē duha časa, in ga ve v prid obračati.

—r—

Število kristjanov na svetu.

Po spisovavcu Bolibi-tu je

kristjanov katoliških: 139.000.000
ločencov na vzhodu: 62.000.000
protestantov: 59.000.000

skupaj: 260.000.000

Kako so se kristjanje množili.

Štelo se je kristjanov

pri koncu	1. stoletja	500.000
" "	2. "	2.000.000
" "	3. "	5.000.000
" "	4. "	10.000.000
" "	5. "	16.000.000
" "	6. "	20.000.000
" "	7. "	28.000.000
" "	8. "	30.000.000

pri koncu	9. stoletja	40.000.000
" "	10. "	50.000.000
" "	11. "	70.000.000
" "	12. "	72.000.000
" "	13. "	75.000.000
" "	14. "	81.000.000
" "	15. "	100.000.000
" "	16. "	125.000.000
" "	17. "	185.000.000
" "	18. "	250.000.000
In zdaj v	19. stoletji	260.000.000

Misleč bravec ne bo zgrešil, kako močno se je zlasti poslednje stoletja kersanska vera razširila, ker v teku 200 — 300 je naraslo število na dvakrat toliko. Ako v ti meri dalje pojde, se bo v prihodnjih treh stoletjih kersanstvo do 500 in 600 milijonov namnožilo. Ako se pomislimo, de turško cesarstvo razpada, in mahomedanstvo (turška vera) tone, de se Kina (Kitajsko) odpera kersanskim blagovestam (misjonarjem), de Afrika — dosihmal nepristopna — začneja nastavljať serce besedam evangelija Kristusoviga: ako poslednjič se pristavimo, s koliko gorečnostjo razhajajo kersanski misjonarji do vsih koncov in delajo po vsih straneh sveta, smemo skoraj brez skerbí misliti, de se bo z božjo pomočjo kersanska vera, še hitreji ko dosihmal, razširjala med Turki, Judi in ajdi. Naša dolžnost pa je, pred vsim skrbeti, de se bo tudi prav po kersansko živelo, de se zedinijo razločeni bratje, — naša dolžnost je, podpirati po vsi svoji moči misjonarje, in v bogoljubni spokornosti in ljubezni moliti, de naj bi se spreobrnili bratje, ki so pogreznjeni v zmote in pregrehe. (Blahov). J.

Od Savine. Binkoštno saboto.

Radostno primem dones za pero, ker zamorem nekoliko veselih novic tebi, ljuba Danica! dopisati, ktere ti bojo gotovo dopadle. Ravno pridejo duhovni od eksercij iz Šent-Andreja. Veselje se vsakimu na lieu bere, in vsak se srečniga šteje, de je perložnost imel, se vdeležiti jih; cele vravnave pa in izverstnih govorov deležniki clo prehaliti ne morejo. Eksercije je vodil slavno znani Karmelit iz Gradea P. Dominik Sartori, kteri si je s svojo perljudnostjo, pobožnostjo, učenostjo in neutrudljivo gorečnostjo neizbrisljiv spominik v sercu deležnikov postavil. Nekteri govori so po pol drugo uro terpeli, pa pozornost poslušavcov bi se celi dan tudi utrudila ne bila. Posebno izverstin je neki bil govor od terpečiga Izveličarja. Kristus s ternjevo krono na glavi, s škerlatnim plajšem na ramah in z medlim terstam v roki — živa podoba cerkve v sedajni dobi. Krona — cerkve terpljenje; plajš — nje zasramovanje; ters — nemoč tega sveta in nezmogljiva moč svete cerkve. Konzideracije pa so imeli sami milostljivi knezoškof; vsaka verstica je bila sedajnimu času permerjena. Nevarnosti in potrebe sv. cerkve s posebnim oziram na našo škofijo so bile z živimi barvami narisane, in iz njih pravila posnete, kako ima dušni pastir v sedajni dobi se zadržati. H sklepu so se zbranim za veselo pokorsino zahvalili, ki so jo njih poklicu skazali, in nado izrekli, prihodnje leto ravno toliko ali pa še več svojih duhovskih sinov in sodelavcov okoli sebe zbranih zagledati. Vem pa, de svojim duhovskim bratom le kar besedo iz ust vzamem, ako milostljivi knezoškofa tu očitno zagotovim, de si je serce še mnogiga in mnogiga duhovna te dni v Šent-Andreju želelo; pa kaj de je pot v resnici predaljna, in de preslavne „neue Errungenschaften“ res marsikterimu duhovnu skorej nemogoče storé, stroške

tako daljniga pota pogrešiti. O de bi milši zvezda že skorej nad našo škofijo zasijala, de bi se škofijske meje drugač vredile in škofov sedež bolj v sredo škofije postavil! — Vdeležilo se je eksercij devet in petdeset gospodov; se ve, de večidel od njih je bil od koroške strani. Pa tudi Šent-Andrejska duhovšina je z lepim izgledam nam drugim naprej svetila; zakaj zunaj p. n. visokovredniga prosta stolne cerkve, ki so samite dni vse posle v kancelii oskerbovali, in zunaj p. n. visokovredniga tehanta in fajmoštra stolne cerkve, ki so tudi sami veliko faro oskerbovali in tudi sami na spoved hodili, so se vsi duhovni z milostljivim škofam vred eksercij popolnoma vdeležili. Tu se je tedaj dopolnil priговор: Quod vis ab aliis fieri, ipse primus feceris.

Druga vesela novica je: Komej so se gospodje iz Šent-Andreja odpeljali, so že srečali pet patrov Liguorjanov, ktere so škof povabili, de bojo od dones noter do kvaterne nedelje v Šent-Andreju misjon za ljudstvo imeli, p. n. v naši škofii; srečali so pa že tudi trume ljudstva iz kolj daljnih krajev, ktere je svetoželjja v Š. Andreju peljala, tamkej najti obilno duhovskega kruha in sprave z Bogam. Bog daj temu prvemu misjonu svoj nar obilniši blagoslov, in de bi mu skorej tudi v drugih krajih misjoni sledili! Tudi v konzideracijah so škof misjone z gorko besedo perporočali.

Tretja vesela novica pa je, de je že popolnoma gotovo, de se bo četereto leto bogoslovskih sol za našo škofijo že prihodnjo jesen v Š. Andreju preselilo. Eden čast. gg. korarjev bo profesor pastirske vednosti, eden pa direktor in špiritual ob enim. Per pomanjkanji posebne hiše bojo bogoslovci in direktor v škofovim poslopji stanovali. Kdor vse okoljšine naše škofije in Celovškiga mesta pozna, bo poterdil, koliko hvalo je cela škofija škofu za to že tako dolgo zaželjeno preuredbo dolžna, pa tudi za veliki dar, ki ji ga s tem pernesó, de bogoslovce clo v svoje poslopje vzeti blagovolijo. Pa vendar še dalje želje ne smemo in ne moremo zadušiti, naj bi že skorej mogoče bilo, tudi ostale tri leta iz pluje na domačo zemljo preseliti; naj de bi sinovi okoli svojiga očeta bili, zakaj otročja reja gre takrat nar bolje od rok, kadar se otroci v očetovi hiši znajdejo. Več pa v tej zadevi govoriti ne smemo, de se ne bomo tu ali tam skelečih ran dotaknili in nevolje obudili.

Tudi se je že pred večimi meseci v Š. Andreju družba sv. križa zbrala in postavno ustanovila; dala je že tudi svoje pravila natisniti, ki so ob enim prav čedno in razumljivo razložene. Ker se nam je že od več strani želja na znanje dala, de bi se te pravila za Slovence tudi v slovenskim jeziku dobile, de bi se imelo udam kaj v roke dati, si bomo perzadeli, v kratkim ti želji zadostiti. Tudi podoba sv. križa, kakor se bo udam v znamnje združenja podelila, pred nami leži. Imeli so p. n. knezoškof željo, medaljo omisliti, tako de bi bila na eni strani podoba sv. križa, na drugi pa podoba sv. Andreja, patrona družbe sv. križa v naši škofii. Ker se pa na Dunaji, kar je zares žalostno in bi se komej verjelo, medaljca ni mogla napraviti, ste se jim samo dve podobi v jeklorczu poslale, kteri ste ravno zato ovalne oblike, ker so bile za medaljo namenjene. Na prodaj pa se te podobe mende nikjer ne dobe, in škof jih le tje pošiljajo, od kodar se jim na znanje da, de se družba sv. križa zbira.

V zaspanim Celju, kjer se marljivi duhovšini zemlja za vpeljavo družbe sv. križa še ni pripravna zdela, se je pa že pred Božičem bratovšina kersanskiga nauka vpeljala, zato kjer je obiskanje kersanskih nauk leto na leto bolj pesalo. Veselo je slišati, de se je že tudi precej veliko študentov iz vsih gimnazialnih sol te bratovšine vdeležilo, kteri se ne sramujejo, med proste

ste kmečke fantiče in rokodelske učence v cerkev h keršanskim naukam hoditi, kar je gotovo v sedajšnjem času kaj čisto noviga, pa tudi očitno in glasno pohvalo zasluži. Taki pobožni študentje pa se bojo posebno lahko rabili, de bojo z manj podučeni keršanske nauke ponavljali. Kdo ne vidi tukaj očitnega božjiga blagoslova, ki nad tistimi milodari leži, ki jih duhovšina prostovoljno skupej zлага in borne učence podpira? Spregledali so namreč učenci, kdo de jih resnično ljubi, ali tisti, ki jim sicer sladke besede dajejo, pa v svoji sebičnosti za njih potrebe nobeniga usmiljenja nimajo, ali pa tisti, ki samim sebi pertergajo, de njim njih revšino polajšajo. Zato se zdaj toliko zaupljivi duhovšini približajo, s tem pa tudi s sveto cerkvijo bolj sprijaznijo, kar gotovo ne more drugih, kakor le dobre nasledke imeti. Bratovščino vodijo sami v. č. g. opat, in tudi sami neprenehama v farni cerkvi keršanske nauke in pobožne pogovore deržé. —

2. tega mesca so imeli pri č. g. šolskim ogledu v Brašlovčah učitelji tega okroga učiteljsk zbor. Predmeti, ktere so g. ogleda zboru v pretresanje še posebno predložili, so bili: 1. Kako bi se dalo splošnemu petju per javni službi božji zopet na noge pomagati? 2. Kako naj bi se v šoli ravnalo, de bi se učenci posebno v takih sestavkih dovoljno izurili, kterih v življenju pogoje potrebujejo? 3. Kako bi se dala pobožnost in strah božji v otroškem srcu globokeje utrditi, de bi se otroci, ko iz šole stopijo, tako hitro ne spridili, in v mlačnost in lenobo v dopolnovanji keršanskih dolžnost ne zapadli? Posebno važni so bili pomenki o prvem predmetu. Za potrebno se je namreč spoznalo, de naj bi se učitelam in duhovnam prepovedalo, svojeglavno in brez potrebe nove pesmi in napeve vpeljavati, stare pa, kterih so ljudje že vajeni, odpravljati. Komej se namreč farmani enih pesem in viž nekoliko pervadijo, pa pride drugi učitel ali drugi duhoven, in glej! hipoma morajo vse stare pesmi in viže pod klop in nove pridejo na versto. Pa zakaj? kar zato, ker so te njemu bolj všeč, kakor une. Ljudje pa, predin se novih pesem navadijo, že stare pozabijo, veselje jim upade in splošno petje po cerkvi omolkne, ter se le kak zapivkan učitel ali kaka zapivkana pevka na koru kikira, de bi človek kar utekel. Zato se je daleč za potrebno spoznalo, visokovredni ordinarjat prositi, de bi se pevske bukve z napevi vred zložile in kakor postavne po celi škofiji vpeljale, po kterih bi se moralo po vsih farah ravnati. Vaja v petji pa bi se mogla potem že precej v začetnih šolah zaceti. — Tudi naša misel je ta, de se bo le po tem načinu splošno petje po cerkvah zopet vpeljati dalo, ki je v prav mnogih krajih že popolnoma zibnilo. — Tudi v dveh poslednjih predmetih se je marsikaj dobriga in lepiga govorilo, pa vendar nič posebno noviga. Ali je pa zdaj s tem že vse zgojeno? Se ne; pglavitno še le pride, namreč: tudi vse to storiti in dopolniti, kar se je sklenilo. Naša čisto osebna misel od vsih takih in enakih shodov in posvetovanj je namreč ta: de bomo tako dolgo prazno slamo mlatili in besede zame-tovali, dokler ne bomo pogumno, pridno in stanovitno k delu segli. Če le nekoliko nazaj pomislimo, koliko se je kar pretečene dve leti čez razne reči že posvetovalo, govorilo in pisalo, kako malo od vsiga tega pa se je izpeljalo! Zbori se razidejo, nadušeni govori se pozabijo in vse ostane pri starim! Tudi lansko jesen, ko smo se v duhovskim svetu od družbe sv. križa pomenkovali, so vsi pričujoči perkimali, kako dobro in potrebno de je, to družbo brez odloga in — nota bene — po vsih farah na enkrat vpeljati. Pa glejte, ljubi bravci! per kimanju je tudi ostalo; — zbor se je razšel, leto bo skorej obteklo, od družbe pa še ni sko-

rej nikjer — ne duha ne sluha. To je namreč naša splošna in nalezljiva bolezn, de sicer vemo eden drugimu dobre svete dajati, vsak za sebe pa roke križem deržimo, ter le hodimo okrog dela, kakor mačka okoli vrele kaše.

K—.

Razgled po keršanskim svetu.

Iz Cehov. Obhodne vaje v Trebonju. Koliko blagoslova božjiga prikliejejo nad keršansko ljudstvo obhodne vaje, misjoni ali eksercicije, pokažejo tudi Trebonske obhodnice, kterih popis iz Blahovesta tukej ob kratkim posnamemo. — Gospod trebonski dekan, goreč in izvrstni mašnik Gospodov, je poklical sam pet duhovnov redemtoristov in jim je svoje drage ovčice zročil. Budjejevski škof nemogši sam priti, je poslal namest sebe korarja J. Körnerja. Ze začetik je pokazal, de serce českiga ljudstva je dobra zemlja za resnico božjo; koliko bolj pa konec! Prejden so duhovnovni prišli, je bila velika cerkev z vsimi svojimi prostori polna, kakor bi bila nabita. Pridigar — redemtorist — stopi na leco, naznani začetik, namen in prid obhodnic (misjonov), razjasni sam, kdo de on je, — de je tovarš reda (klostra) nazavideniga, povsod zaničevaniga in preganjaniga, in de samo prosi, naj bi počakali z obsodkam, ter vidili dela, in po tem po sadu sodili. Povedal jim je, kaj se govori od obhodnic, „de iz ljudi bedake delajo“, in več tacih obrekovanj. Vender posteni Trebonjčani na vse take laži zaničevavcov sv. vere niso nič porajali. Skoz dvanajst dni ste bile nar manj po dve ali tri pridige na dan, in verh tega še pripravljanje k zakramentu sv. pokore. Pri vsaki pridigi je bila cerkev z žagradam in mostovži vred tako prenapolnjena, de se je moglo tudi pod milim nebam pridigvati. Od šestih zjutraj do osmih zvečer se je neprenehama spovedovalo, vender so mogli mnogi dva, tri dni čakati, de so na versto prišli. Ako bi ne bili domaci in se drugi duhovni pristopili, bi ne bili mogli kejmno-gimu številu spokorniga ljudstva. Za 12 dni jih je bilo 9800 pri mizi Gospodovi. In pristaviti se še mora, de skoraj vsi so opravili dolgo spoved, t. j. od celiga življenja. Marsikteri, sicer nasprotniki in očitni zasmehovavci, ki so prišli le na ogled v cerkev, so bili presunjeni ter so spreobrnjeni domu šli, so zopet prišli, iskali v spovednicah pokoja svoje vesti in se pomirili z Bogom. Veliko solza spokorjenja, solza veselja se je pretočilo — pravi dopisovavec — vender nikar ne mislite, de spokorjenje samo po solzah mérimo, imamo govorečih djanj in sprememb življenja. Kdo ošteje povratitve, ki so se že zgodile? Mnogim že pred letni okradenim, ogoljufanim se je več povernilo, kot je bilo odvzetiga, nadomestila se je iz neznane roke tudi škoda, ktero so terpeli s storjeno zgubo. Ako človek to pomisli, mora z veseljem sklicati: „Tukaj še perst Gospodov vlada!“ Gosposki in kmetiški brez ozira na stan so pristopovali ob enim k božji mizi. Serce se je veselja zajokalo, ko je zbor komedijantov v Trebonj ravno ta čas prišel, opustil svoje burke, skoke itd., ter se k množici spokornikov pridružil. Ginjenost, hvaleznost in veselje ljudstva zavoljo te dobrote se ne da popisati. Pri zahvali poslednji dan so se duhovni in neduhovni od veselja solzili, nobeno oko ni suho ostalo. Bog nar bolj vé, in prihodnost bo pokazala, koliko dobriga so storile Trebonske obhodnice. — Bog daj, de bi se tudi na Slovenskim v več krajih take zvelicavne vaje ponovile — za ljudstvo in duhovstvo! Potrebno je zlo.

1. Francozov. Castiljivi izid toulonskih obhodnic (misjonov), kjer je nekaj tavezit hudodelnikov na galejo obsojenih k spoznanju in pokori pripeljanih, je duhov-

nim obhodnikom (misjonarjem) tudi drugod ječe odperli. — V Brestu je pristopilo 1835 jetnikov k božji mizi. Verh tega sta se dala dva Arabljana kerstiti, in nekoliko Kalvincov se je povernilo v sv. cerkev. — V Rochefortu (Rošfortu), kjer je veliko manj jetnikov, kot v Toulonu in Brestu, jih je 450 k pokori zbujenih. Kdor koli pomisli, da imajo angeli v nebesih veselje nad pokoro grešnika, se mu mora serce veseliti; vendar se ne manjka taci, ki misjone sovražijo. Bog jim grehe odpusti!

Angleški duhoven Dr. Tovnaend je 26. maliga travna k svetimu očetu Piju IX. peršel, ter jim perporočivno pismo Pariškiga nadškofa in v angleškimi in laškim jeziku spisano prošnjo podal, v kateri se čez vedno dalje segajočo nejevero pertoži in papežu svetuje, da naj bi vse kersanske vladarje perpravili, duhovne ali neduhovne v zbor poslati, v katerim bi sv. Oče sami predsednik bili in v katerim bi se imelo govoriti mirne, odkritoserčno in poterpljivo od vsih zaver, ktere krivoverce od prave cerkve ločijo, da bo po tim takim zopet edinost v kersanski cerkvi, ktera sama kersanstvu moč za vojskovanje zoper nejevero dati zamore. Sveti Oče so imenovaniga duhovna prijazno sprejeli in ga drugi dan povabili še enkrat k njim priti; torej se bo po popotovanji iz Neapolitanskiga zopet k sv. Očetu podal.

Mr. Heradhell je pa v „Times“ kristjane vsih razpolov in deželá povabil, prihodnje leto v London k veliki razstavi priti in se per té perložnosti pogovoriti, kako bi se zopet edinost med kristjane perpraviti zamogla.

Iz vsiga tega se vidi, da tisti kristjani, kteri so pravo cerkev zapustili in v nejevero ali znotrajno ločitev ali merzloto zašli, dobro spoznajo, da zamore le ena vera, torej tudi le ena prava cerkev biti, ktera ima oblast in dolžnost, to edino in pravo vero vsim narodom oznanovati. Ta cerkev pa druga biti ne more kakor tista, ktero je Jezus na perviga med aposteljni, na sv. Petra, postavil; sveta rimska katolška cerkev, ktera tolikanj bolj veči lepoto zadobi, kolikanj jo sovražijo, černijo in preganjajo.

Pred nekoliko leti so iz Berolina v zahodnjo Prusijo poslali može, da bi zavohali Jezuite, ako bi tam biti utegnili. In zdaj so res tam. V Kösfeld-u blizu mesta „Münster“ so Jezuiti ob nedeljah in praznikih toliko poslušavcov imeli (bilo jih je okoli 7000), da so mogli zunaj cerkve pod lipami besedo božjo oznanovati. Še strehe, med temi tudi cerkvena streha, so bile s poslušavci napolnjene.

Sveti oče Pij IX. so do Solnograškiga nadškofa pismo poslali, v katerim ga prav za prav silijo, da naj Praško nadškofijo prevzame.

V vasi „Wurnitz“ na Estrajškem sta na dan sv. Janeza Nepomučana dva starčika s svojima zvesima tovaršicama spomin petdesetletniga zakonskiga stanu praznično obhajala. Po dokončanim svetim opravilu, ktero je vse pričujoče ginilo, pa gospod fajmošter mašno oblačilo slečejo, pred stariga očeta na kolena padejo ter starčika očetoviga blagoslova prosijo. Zdej pa k zavzetimu starčiku drug duhoven perstopi ter reče: „Vam sicer ne gre blagosloviti duhovna Narvišiga. Pa tudi v vaše roke je Bog velik blagoslov položil; blagoslov četerite zapovedi, blagoslov zvestiga očeta za dobriga sina, in zavoljo tega blagoslova stegnite roko nad dobriga sina, kteri vas je ravno blagoslovil.“ In starčik položi roko na ramo svojiga sina ter prenehava reče: „Moj sin! — moj sin! Blagoslovi te vsigamogočnost Boga Očeta, ljubezin Boga Sinu in vse gnade svetiga Duha, zdaj in vekomaj! Amen.“ Pač srečin sin, kteri ima taciiga očeta, srečin še bolj oče, kteriga ima taciiga sina!

Zagreb. „Südel. Zeitung“ se grozovitno napenja, da bi sovraštvo med nižjim in višjim duhovstvom vzbudila; njen pomoček je, da laže, kakor bi orehe tolkel. Zmed trume laži naj samo ena tukaj mesto ima. V Nr. 114 se bere: „§. 11. Hiezu kommt noch das grosse Uebel, wie Robert richtig bemerkt, dass sie (die Hierarchie), um der Autorität einer- und des Gehorsams andererseits versichert zu sein, alle ihre Institutionen bis zu den kleinsten Gebräuchen herab von der göttlichen Offenbarung herleitet; daher sich selbst jeden Weg der Reform absperrt.“ Opombe k temu ni potreba. — Kdor se preveč napenja, bo počil. — n.

Nova cerkev slovanskih apostelnov. V Pragi v Karlinskem predmestju se bo zidala nova cerkev, ki bo slovanskima apostelnama Cirilu in Metodu posvečena. S posebno perserčnostjo se v Blahovestu za njo milodarnih pripomočkov prosi; izverstno dobro delo, menimo, da stori, kdor v ti božji in slovanski zadevi kej pripomore.

Predsednik znotrajnih oprav badniške velike vojvodine je 29. mal. travna do uradnikov tole pismo poslal: „Nar bolj potrebno je, da se pobožni duh vterdi in cerkveno življenje povikša, ako se imajo naše občine zadeve skoz in skoz in za več časa popraviti. K temu v vsih okolišinah svojiga življenja pomagati, je že vsak sam na sebi poklican in dolžan. Ker ima pa tudi deržava to posebno imenitno dolžnost, ne samo varovati cerkveniga blagodarniga perzadevanja, ampak tudi to v svoj prid podperati, kar cerkev po pravici tirja; so deržavljanski uradniki kakor taki dolžni, ne samo vsiga opustiti, kar bi pobožnim delu podložnih škodovati vtegnilo, ampak tudi vse storiti, ker le perpomore, da se vera in cerkvene naprave bolj časté in da se ravno naznanjeni namen doseže. Če Vam torej že tako znano resnico povem, to zavoljo tega storim, da Vas posebno ene reči, nedeljo praznovati, opominim. Slišim, da ob nedeljah, posebno dopoldan, v pisarnicah ravno tako kakor ob delavnikih delajo. Gorečnost v službi, posebno per nenavadno silnih opravilih poslednjiga časa, ki se iz tega pokaže, je sicer hvale vredna; vunder pa tako kakor se pokaže, za dolgo časa večimu pridu, na kteriga imamo gledati, ni permerna. Prosim Vas tedaj, opravke v tak red spraviti, da se praznovanje nedelje ne opovera in da se noben služabnik, ali vsaj le nenavadno, ne zaderžuje očitne službe božje in cerkveniga občinigga življenja vdeležiti se. Perstaviti pa tudi moram goreče želje, da se to tudi povsod, kjer je le mogoče, zgodi. Ker, kar mene zadene, rad perpomorem, da se pravične želje uradnikov spolnejo, smem tudi perčakovati, da se bo ta moja naznanjena želja spolnila, ktera je pa tudi zlo imenitna dolžnost vsaciga do samiga sebe in do svojiga bližnjiga. Če se bo spolnila, bom hvalo vedil. Prosim Vas tedaj, svojim souradnikom obseg tega pisma naznaniti, in do svojih podložnih uradnikov po njem se ravnati, pogovoriti se pa tudi z drugimi deržavljanskimi uradniki, s kterim ste v prijazni zvezi; zakaj kolikor več uradnikov se bo po tem ravnalo, toliko močnejši bo zgled, in toliko veseljniji in gotovši se bo zlo imenitni namen dosegel, kteri se ima doseči. — Marshall.“ — Te besede, ki so iz serca peršle, se bodo gotovo tudi sere perjele. Pač bi bilo pa tudi želeti, da bi katolške vladarstva, ker niso z lepim zgledam svetile, saj tako lepo djanje krivoverskiga vladarstva posnemale!

V saboto pred Binkoštni je strašna ploha in toča strašno škodo storila od Brežic do Rajhenberga. V Zdolski in Videmski fari je clo vse pokončala, tako da so ti reveži usmiljenja in pomoči še skoraj bolj potrebni, kakor pogorelci.